

Preiskave novega vina.

Sprejemite, drage „Novice“, zaznamek mojih naj-novejših preiskav novega vina (mošta), ki jo bodem vsak teden ponavljal in vam pošiljal.

Želeti bi bilo, ker take preiskave so za vinorejce jako važne, da bi se tudi vinorejci drugih vinskih krajev potrudili, o takih preiskavah kaj razglasiti. Pripravljen sem pa jaz tudi vsakemu take preiskave proti povrnitvi mojih malih stroškov preskrbeti.

Imenovanje grozdja	Sladkorja ‰	Kislina pro mille
Lipnja blizo tléh .	13 ³ / ₄	18
„ pri brajdi .	11 ¹ / ₂	19 ¹ / ₁
Skelina	14	13.2
Belina blizo tleh .	15 ¹ / ₂	16
„ pri brajdi .	15	16.7
Kraljevina	16 ¹ / ₂	12.1

Novomesto 6. septembra 1875.

Pri današnji preiskavi novega vina (mošta) ima lipnja 17¹/₂ ‰ sladkorja in 17.3 „pro mille“ kislina, belina 18‰ sladkorja in 12.2 „pro mille“ kislina, kraljevina 17.1 ‰ sladkorja in 9.1 „pro mille“ kislina, črnina žametova 8.1 ‰ sladkorja in 22.5 „pro mille“ kislina.

Dosegla so imenovana prva tri plemena grozdja še precej vrhunec njim primerne mere sladkorja; toda lahko se primeri, da ga „pro mille“ v prihodnje kolikor toliko izgubijo, ker se je grozdje že začelo briti, in se pri prihodnjem obilnišem dežju tudi pokvari.

Razvidel sem tedaj pri tej preiskavi mošta, da ni veliko ceniti lipnje in beline; spodbadalo naj bi toraj vse vinorejce, da bi si oskrbeli in v prihodnje sadili boljše in trdnjše trtna plemena, kajti iz mehkih naših navadnih trt ne bode nikdar stanovitnega vina; jasno je pa tudi vsakemu, da se mora umni vinorejec držati tudi pravil izvedenih kemikarjev vina, ako hoče pridelovati sedanjemu času primerno dobro vino do 23 ali več odstotkov sladkorja in le 5 do 6 ali 7 odstotkov „pro mille“ kislina.

Novomesto 13. septembra.

Anton Ogulin.

Čudna različnost cenilnih tarif.

— Časnik kmetijske družbe Koroške „Mittheilungen für Land-, Forst- und Hauswirthschaft“ v 17. listu toži o velikem razločku najnižih tarif za novi zemljiški davek med Koroško in Tirolsko deželjo, ker čisti dohodek zadnje vrste enega orala je cenjen:

v Belanski dolini (Möllthal)	v Liencu
na Koroškem:	na Tirolskem:
pašnikov na 12 krajc.	4 krajc.
planin na . 6 „	2 „
gozdov na . 8 „	2 „

Gori imenovani časnik gledé na to pravi: „Lienca s svojimi krasnimi cestami (železnico, državno cesto), s svojimi imenitnimi in obilnimi sejmi je tako nizko cenjen proti Belanski dolini, ki v samoti leži, ima le strgane ceste in pota, kjer komaj tovari koračijo; kako da bi ta Belanska dolina s svojimi zemljišči v luknjah in grabnih presegala bogati Lienca!“ — Kaj pa hočemo še le mi Kranjci reči, katerim je določena sledeča najnižja tarifa:

za pašnike 12 krajc.
za planine 10 „
za gozde 10 „

Konečnemu meddeželnemu poravnanju cenilnih tarif so po takem velika vrata odprta. Naj bi se odprla! Sicer bo le davkarija na boljem, ne pa kmetija.

Gospodarske novice.

* Na Hrvaškem pričakujejo obilne vinske trgovine, in če ostane vreme še toplo a ne presuho, bode letošnje vino proti lanskemu mnogo bolje. Res je sicer, da v nekaterih krajih se grozdje nekako suši, vendar ga ostane še dosti. V Varaždinu imajo še starega (lanskega) vina na tisuče veder in trgovci pošiljajo agente v Trst, naj ga prodajo kakor koli morejo.

Podučne stvari.

Štiri leta star ubijavec.

Iz Časlave na Českem se poroča od 2. dne t. m., da strašna dogodka vznemirja celo mesto. Otroci predstojnika tukajšnje železniške ščacije so se danes igrali s tem, da so nabrane koščice breskev in drugega sadja raztleči skušali. Pri tem pa se razpró — in 4letni deček udari z železnim kladvom svojega 3 leta starega bratca tako močno po glavi, da revče mahoma umrje.

Stariši! ne puščajte otrok samih, kedar imajo kaj tacega v rokah, kar po zlorabi utegne nevarno biti. Kdo je te strašne nesreče kriv? Neumni otrok ne — ampak neumni stariši, ki otrokom reči v roke dadó ali puščajo, za katere še pameti nimajo.

Politične stvari.

Kako kmečki diplomati sodijo ustajo Ercegovinsko in Bosniško.

Nezaseženi „Glas“ Goriški piše v svojem listu od 3. dne t. m. tako-le:

„Ne le vsa Evropska visoka diplomacija, tudi naši domači kmečki diplomati se skrbno pečajo z Ercegovinsko ustajo.

Velik razloček je med prostim kmetom in pa državniki temeljito izučeni na visocih šolah. Kmet še nekoliko živi v dobri misli, da visoko izobraženi možje se niso samo veliko učili, nego da so si tudi oblažili srce, da hočejo vselej pravico in poštenost spoštovati, ter se povsod potegovati za njo. Žalibog, da ni vselej tako!

Sedanja ustaja kristijanov zoper Turka je oster kamen poskušnje za naše nemške in ogerske državnike. Oni Slovane črtijo, sliši se pa, da ljubijo kulturo. No! slovanski Jug je ustal za kulturo, in bije boj za osvobodjenje izpod morilnega turškega jarma, ki duši vsako kulturo; tedaj bi ga vsa poštena diplomacija morala podpirati, al močnejše sovraštvo do Slovanov, nego ljubezen do kulture jej tega ne pripušča, ter se prijaznejše ozira na Turka nego na Slovana.

Sto medvedov! da naš kmet v tem vprašanju vso diplomacijo deva v žakelj. Ne um, pa srce ima bolj izobraženo, zato ima sočutje s trpečim bratom. Pri njem ni več vprašanja: je li prav in že čas, Turka zapoditi iz Evrope nazaj v njegovo domačijo, v Azijo; le o tem je še beseda: kdo naj na Jugu kraljuje. Zato bo pa tudi vsaka vlada, ki bi zoper ustajo zatiranih kristijanov govorila za Turke, dobila pri ljudstvu neizbrisljivo „črno piko.“

Odpirajo se že našim ljudem oči; oni dobro sprevidijo, da nekateri gospodje iz visocih šol so se bolj izučili streči samoljubju in zvijačno vselej vodo obračati na svoj mlin, nego poštenosti in blagočutju. To, da se zdi, kakor da bi se tudi Avstrijsko-ogerska vlada obračala od krščenih Jugoslovanov in se prijaznejšo

kazala divjemu Turku, to tudi prostemu kmetu daje spoznati, kaj imamo Slovani tudi doma pričakovati od nje. Vse, kar se o tem govori in misli, ne sme se zapisati. To pa smemo zapisati, da si bo zaupanje sama izpodkopavala tista vlada, ki bo zoper ustajo. Sad bo žela ob volitvah. Je li mogoče, da, kdor želi Slovanom v Ercegovini in Bosni Turški jarem, da bi se Slovani v Avstriji drugače, bolje delal, jim kaj boljšega želel? Ne, ne! kdor onim želi tuj jarem, želi ga tudi nam. Prijatelji Turku tudi nas tlačijo pod tuji jarem tujega jezika, tujih šeg. Prijatelji Turku tudi v svobodni in enakopravni Avstriji nam Slovanom hočejo gospodovati po tuje. Zakaj naše gosposke, posebno sodnija, ki ima sveto nalogo delati pravico, še vedno slovenskega kmeta trpinči s tujim jezikom, katerega on ne razume? Je li to pravično? Kakor Turškim kristijanom, dajale so se tudi nam obljube, zagotovila, pa izpolnjujejo se — razun malih izjem — še vedno po Turški!

Če bi do sedaj še ne bili izgubili vse vere v pomoč od zgoraj, moramo jo zdaj, ko vidimo, da naši zoperniki so prijatelji celó Turku. Komur vera ne blaži srca, rad se strastim vdá.“

Magjari in Bosniško-Ercegovinska ustaja.

Pod tem naslovom je Zagrebški „Obzor“ prinesel članek v svojem 205. listu, ki grdemu in surovemu obnašanju Magjarskih časnikov in osobito „Pester Lloyd“ o ustaji Bosniški in Ercegovinski z možato besedo kliče: quousque tandem?

„Veliko besedo na Ogerskem ima časnikarstvo, in glavni organ vladajoče stranke je „Pest. Lloyd“, katerega ureduje — čifut (jud). „Pester Lloyd“ in „Neue fr. Presse“ prava sta brata in posebno zdaj o Bosniški in Ercegovinski ustaji divno harmonirata. Zveza in tesno prijateljstvo nove „Presse“ s Turško vlado ni nič novega; ta časnik je tako dobro poznan zaradi tega, kakor so poznane poulične ženske po svojem zaslužku; nikdo se tedaj o njem ne čudi, da kaže tako ljubav do Turka; al celó tako surov vendar ni, kakor je „Pester Lloyd“. Ta, kedar piše na korist Turku, piše prav po načinu „Azijatske kulture“, ki v krvi Magjarov se pretaka in odgovarja popolnoma naravi njegovih zaveznikov in prijateljev Turkov. „Pest. Lloyd“ pravi, da bi treba bilo dogodbe v Bosni in Ercegovini staviti v rubriko tatvine, razbojstva in ubojstva!! — Da je ta časnik napisal tako surovost, ni mu sicer zameriti, vsaj mu po možganih še roji podoba Šubri Jožija in Rože Šandora, teh divjakov Ogerskih, proti katerima je trebalo poslati celo armado, in ker še dandanes svet ni pozabil strahote divjaštva, ki so ga Magjari počenjali leta 1848 in 1849 v Bački in Banatu, ko so se borili za „svobodo Ogersko“. Nam ne pride na misel to Magjarsko borbo l. 1848 in 1849 krstiti tako, kakor „P. Lloyd“ psuje sedanjo ustajo v Bosni in Ercegovini, čeravno bi preje zaslužila to ime, ker njej je bil povod sebičen, začel se iz pohlepe ene stranke, in brez blagega navdušenja. — Al — piše „Obzor“ — vsemu je enkrat konec; tako tudi takošno postopanje Magjarskega časnikarstva prisili nas do tega, da bode konec Hrvaške potrpežljivosti.“

In mi — gledé na neizmerne psovke „Neue freie Presse“ in njenih nemških pajdašev — isto rečemo po nemški prislovice: „Der Krug geht so lange zum Brunnen, bis er bricht“. Naj damo čitateljem našim le en košček „Lloydove“ brutalitete za pokušnjo, kakor on piše o ustaji slovanskih kristijanov na Turškem:

„Derlei Tumulte behandelt man nicht als politische oder militärische Ereignisse, sondern im Notizentheile des Blattes neben Raub, Mord, Diebstahl und anderen interessanten Vorkommnissen

des Tages. Die ganze Bewegung in der Hercegovina war also, wie wir es gleich anfangs an dieser Stelle gesagt, eine agrarische, die von einigen Bagabunden und Taugenichtsen zu einer politischen hinaufzuschrauben versucht wurde und die beim ersten energischen Auftreten der Regierungstruppen feig, elend und jämmerlich zusammenbrach.“

Oesterreich und die Südslaven.

Pod tem naslovom (slovenski rečeno „Avstrija in Jugoslovani“) je ravnokar v Zagrebu v nemškem jeziku prišla majhna brošurica na svitlo, katera z mirno besedo in zgodovinsko utrjeno kaže, naj bi Avstrija v tem za njo jako važnem trenutku ne igrala slepe miši, ampak na prid obeh svojih držav pokazala, da hoče dednica biti Bosne in Ercegovine. Pisatelj na koncu te brošurice pravi, da je namenjena posebno na adresu ministra vnanjih zadev grofa Andrassy-a ter sklepa svoj opomin s temi besedami: opomin ta izvira iz srca, katero je z vsemi nitkami navezano na veliko Avstrijsko očetnjavo — iz srca patrijota, ki sicer vé, kdor ima krmilo državno v rokah, ne more lahkomišljeno prezirati pomislikov in težav, pa vendar se boji, da ne bi, kedar nevarnost preti, vsa prihodnost pod zeló šla.

Mnogovrstne novice.

* *Velikansk pogreb neke Egiptovske princesinje.* V Aleksandriji je umrla princesinja Hanem Zainub, hči namestnega kralja Egiptovskega; truplo njeno so pripeljali v Kairo, kjer je imela biti pokopana. Princesinja, še ne 15 let stara, je bila omožena z Ibrahim-pašo, sinom Ahmed paše; 5. dne u. m. pa je v palači Ramleh namestnega kralja v Aleksandriji, hčerko porodila. Koj po porodu je njen soprog podal se na potovanje po Evropi. Čez 14 dni je za legarom (tifusom) zbolela in drugi dan že umrla. Že isti dan so umrlo iz Aleksandrije pripeljali v Kairo. V sprevedu so jo skoro vsi prebivalci do kolodvora spremili; med tem sprevedom je bilo več tisoč lir med ubogo ljudstvo razdeljenih. Drugo jutro so truplo prenesli v mošejo (mohamedansko cerkev) Rilah, kjer so jo pokopali. Čeravno je bilo pota do tje celó malo, trajal je vendar spreved celo poldrugo uro. Red tega spreveda bil je ta-le: V prvi vrsti je šlo 24 bivolov in 30 velbljudov, ki so kruh, dateljne, kuhano meso in sočivje nesli; za temi je prišlo 20 vozov naloženih s sodci vode in sirupa. Vse to je bilo med sprevedom med uboge razdeljeno. Vrh tega so skopljenci še 450.000 srebernega denarja med ljudstvo pometali. Za vozovi in živino je šlo 3000 duhovnikov, med katerimi so bili nekateri vsi v svili in zlatu, drugi pa napol goli; vsi so molili in pa z rokami ploskali. Za njimi je šla rodovina umrle in pa množica visocih državnikov; za tem pa so nesli trugo princesinje iz priprostega lesa narejeno, na kateri so ležale njene lepotije nad 3 milijone gold. našega denarja vredne. Truplo princesinje bilo je zašito v belo plahto. Trugo so v sredi mošeje v grob položili. Brž potem, ko je bilo to storjeno, so duhovniki blizo pokopališča zaklali onih 24 bivolov, jih spekli in jedli. Duhovniki so še celih 7 dni ostali blizo groba in neprenehoma molili za pokojnico. — No, to je pogreb, da je kaj vreden!

* *Petdesetletnica železnic* se bode ta mesec v Darlingtonu na Angleškem slovesno obhajala; na to slovesnost se pričakuje nad 1000 povabljenih gostov. Prva železnica, na kateri je začela moč vodnega sopara vozove goniti, šla je iz Stoektona v Darlington; odprla se je pa septembra meseca leta 1825, tedaj pred 50 leti. V Avstriji takrat nismo še imeli železnic